

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

موسسه آموزش سلامت مشکین شهر

نام درس : پرستاری بهداشت روان ۱

مقطع : دانشجویان ترم ۳ کارشناسی پرستاری

تعداد و نوع واحد: : ۲ واحد ، نظری

پیش نیاز: روانشناسی فردی و اجتماعی

مدت زمان ارائه درس: ۳۲ ساعت در ۱۶ جلسه

نام مدرس: خانم حمیدی

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با اصول و مبانی بهداشت روان، انسان و نیازهای اساسی او، مفهوم خویشتن، علل و عوامل موثر در بروز بیماری‌های روانی و طرق پیشگیری از آنها با تاکید بر مراقبت‌های بهداشتی اولیه بهداشت روان در مراحل مختلف رشد، ارائه مداخلات پرستاری مبتنی بر تشخیص‌های پرستاری جهت حفظ و توسعه سلامت روان فرد، خانواده و جامعه.

شرح درس:

در این درس کسب دانش و پیش در زمینه شناخت انسان، نیازهای اساسی، مفهوم خود، اصول برقراری ارتباط با مددجویان در چارچوب فرآیند پرستاری، آشنایی با علل و عوامل موثر در اختلالات روانی، آشنایی با فشارهای روانی و بحران‌ها، نقش مذاهب الهی و معنویت در پیشگیری و درمان اختلالات روانی، تاکید بر مراقبت‌های اولیه بهداشت روان مدنظر است. همچنین به تقویت مهارت‌های تفکر خلاق در کاربرد فرآیند پرستاری نیز تاکید می‌شود.

اهداف اختصاصی: از دانشجو انتظار می‌رود پس از پایان درس قادر باشد:

- ۱- تاریخچه روانپزشکی و روانپرستاری و سیر تکامل را این رشته‌های تخصصی را بیان کند.
- ۲- نحوه پیدایش و توسعه مراکز روانپزشکی در جهان و ایران را شرح دهد.
- ۳- محیط درمانی را تعریف کند و اجزای یک محیط درمانی را نام ببرد و قادر باشد فعالیت‌های را برای ایجاد تغییرات مفید در محیط را مثال بزند.
- ۴- بهداشت روان را تعریف کند و معیارها و اصول آن را شرح دهد و قادر باشد بکارگیری این اصول را در فعالیت حرفه‌ای و زندگی با مثال‌هایی روشن سازد و تا حد توان آنها را در عمل بکار گیرد.
- ۵- سطوح مختلف پیشگیری را در فعالیت‌های مرتبط با بهداشت روان و روانپرستاری شرح دهد و آنها را با ذکر مثال‌های عملی تفکیک کند.
- ۶- انگیزه رفتارهای انسان و اهمیت آنها را شرح دهد.

۷- نقش خانواده، مدرسه و جامعه در بهداشت روانی افراد را شرح دهد و به جستجوی مشکلات بهداشت روانی در این محیط ها بپردازد.

۸- انواع نیازهای انسان را از دیدگاه های مختلف شرح دهد.

۹- بحران، عامل بحران زا و مراحل آن را تشریح کند و با آوردن مثال در مورد جنبه مختلف بحران و مداخله در بحران بحث کند.

۱۰- ارتباط و مراحل آن را شرح دهد و با استفاده از مثال های عملی انواع تکنیک های ارتباط درمانی را شرح دهد و در عمل نیز قادر باشد با افراد مختلف

به ویژه بیمار روانی ارتباط مناسب درمانی باشد.

۱۱- علائم اختلالات روانی را با مثال های کاربردی شرح دهد و در عمل قادر باشد از طریق مصاحبه این علائم را شناسایی کند.

جدول زمان بندی:

شماره جلسه	اهداف میانی (رئوس مطالب)	اهداف ویژه (بر اساس سه حیطه اهداف آموزشی: شناختی، عاطفی، روان حرکتی)	طبقه هر حیطه	روش یاددهی* یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	تکالیف دانشجوی	نحوه** ارزشیابی	بودجه بندی سوالات	
									تعداد سوال	نمره
۱	معرفی درس، اهداف، انتظارات، تکالیف و نحوه ارزشیابی درس.	پس از پایان جلسه دانشجو قادر باشد: <ul style="list-style-type: none"> وضعیت بیماران روانی در دوران مختلف را توصیف کند.	شناختی عاطفی	سخنرانی پرسش و پاسخ Case	کامپیوتر، ویدئو پروژکتور، ماژیک و وایت برد	۱۲۰ دقیقه	گوش دادن، مشاهده، سوال پرسیدن، پاسخ به	پرسش و پاسخ حین تدریس، آزمون پایان ترم	۱	۰/۵

* روش یاددهی - یادگیری می تواند شامل: سخنرانی، مباحثه ای - گروهی کوچک، نمایشی - حل مسئله - پرسش و پاسخ

** آزمون ها بر اساس اهداف می توانند به صورت آزمون ورودی (آگاهی از سطح آمادگی دانشجویان) مرحله ای یا تکوینی (در فرایند تدریس با هدف شناسایی قوت و ضعف دانشجویان) و آزمون پایانی یا تراکمی (پایان یک دوره یا مقطع آموزشی با هدف قضاوت در مورد تسلط دانشجویان) برگزار گردد. لازم است در نحوه ارزشیابی، نوع آزمون برای نمونه سوالات چهارگزینه ای، تشریحی و غیره نیز مشخص گردد.

شماره جلسه	اهداف میانی (رئوس مطالب)	اهداف ویژه (بر اساس سه حیطه اهداف آموزشی : شناختی، عاطفی، روان حرکتی)	طبقه هر حیطه	روش یاددهی* یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	تکالیف دانشجو	نحوه**ارزشیابی	بودجه بندی سوالات	
									تعداد سوال	نمره
	تاریخچه روان پزشکی و روان پرستاری در ایران و جهان، محیط درمانی	<ul style="list-style-type: none"> • اقدامات انجام شده جهت پیشرفت دانش روانپزشکی را توضیح دهد. • تاریخچه روان پرستاری در ایران و جهان را شرح دهد. • محیط درمانی را شرح دهد. • عوامل تشکیل دهنده محیط درمانی را توضیح دهد. • خصوصیات یک مرکز روانپزشکی را توصیف کند. • اعضا تیم روانپزشکی را توضیح دهد. • نقش های مختلف روانپرستاری را توضیح دهد. 		presentation نمایش فیلم			سوالات، مطالعه در مورد موضوع			
۲	رویکردهای روانشناختی	<p>بعد از پایان جلسه انتظار می رود دانشجو بتواند:</p> <ul style="list-style-type: none"> • نظریه های روانکاوی در شخصیت را توضیح دهد. • سطوح آگاهی از نظر فروید را توضیح دهد. • عناصر سازنده شخصیت را از نظر فروید توضیح دهد. • مراحل رشد روانی-جنسی را نام برده و هر مرحله را توضیح دهد. • ابعاد نظریه یونگ را شرح دهد. • مفاهیم نظریه آدلر را توضیح دهد. 	شناختی	سخنرانی پرسش و پاسخ Case presentation نمایش فیلم	کامپیوتر، ویدئو پروژکتور، مایک و وایت برد	۱۲۰ دقیقه	گوش دادن، مشاهده، سوال پرسیدن، پاسخ به سوالات، مطالعه در مورد موضوع	پرسش و پاسخ حین تدریس، آزمون پایان ترم	۲	۰/۵

شماره جلسه	اهداف میانی (رئوس مطالب)	اهداف ویژه (بر اساس سه حیطه اهداف آموزشی: شناختی، عاطفی، روان حرکتی)	طبقه هر حیطه	روش یاددهی* یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	تکالیف دانشجو	نحوه* ارزشیابی	بودجه بندی سوالات	
									تعداد سوال	نمره
۳	رویکردهای شناختی	<ul style="list-style-type: none"> • نظریه هری استاک سالیوان و کارن هورنای را توضیح دهد. • نظریه اریکسون و مراحل رشد روانی-اجتماعی را نام ببرد. • نظریه دلبستگی جان باولبی و رویکردهای انسانگرایی، رفتارگرایی و نظریه شناختی پیازه را شرح دهد. 	شناختی	سخنرانی پرسش و پاسخ Case presentation نمایش فیلم	کامپیوتر، ویدئو پروژکتور، ماژیک و وایت برد	۱۲۰ دقیقه	گوش دادن، مشاهده، سوال پرسیدن، پاسخ به سوالات، مطالعه در مورد موضوع	پرسش و پاسخ حین تدریس، آزمون پایان ترم	۲	۰/۵
۴	بهداشت روان	<p>دانشجو قادر باشد:</p> <ul style="list-style-type: none"> • بهداشت و بیماری روانی را تعریف کند. • خصوصیات بهداشت روانی را توضیح دهد. • اهداف بهداشت روانی را مشخص کند. • سطوح مختلف پیشگیری را بیان کند. • بهداشت روانی را در دوره های مختلف زندگی مورد نقد و بررسی قرار دهد • در مورد بهداشت روانی در جایگاه های مختلف به فعالیت گروهی بپردازد. 	شناختی عاطفی	سخنرانی پرسش و پاسخ Case presentation	کامپیوتر، ویدئو پروژکتور، ماژیک و وایت برد	۱۲۰ دقیقه	گوش دادن، مشاهده، سوال پرسیدن، پاسخ به سوالات، مطالعه در مورد موضوع ارایه مشارکتی براساس روش انتخابی اعضای گروه ها	پرسش و پاسخ حین تدریس، آزمون پایان ترم	۴	۰/۵
۵	نقش خانواده، مدرسه و جامعه در بهداشت روان	<p>پس از پایان جلسه از دانشجو انتظار می رود بتواند:</p> <ul style="list-style-type: none"> • نقش خانواده در بهداشت روان فرد را توضیح دهد. • انواع الگوهای تربیتی را شرح دهد • نقش مدرسه در سلامت روان را توضیح دهد. • نقش جامعه در بهداشت روان را توضیح دهد. 	شناختی عاطفی	سخنرانی تعاملی، پرسش و پاسخ Case presentation	کامپیوتر، ویدئو پروژکتور، ماژیک و وایت برد	۱۲۰ دقیقه	گوش دادن، مشاهده، سوال پرسیدن، پاسخ به سوالات، مطالعه در مورد موضوع ارایه مشارکتی براساس روش انتخابی	پرسش و پاسخ حین تدریس، آزمون پایان ترم	۲	۰/۵

شماره جلسه	اهداف میانی (رئوس مطالب)	اهداف ویژه (بر اساس سه حیطه اهداف آموزشی : شناختی، عاطفی، روان حرکتی)	طبقه هر حیطه	روش یاددهی* یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	تکالیف دانشجو	نحوه* ارزشیابی	بودجه بندی سوالات	
									تعداد سوال	نمره
		دهد.					اعضای گروه ها			
۶	انگیزه ها و نیازها	پس از پایان جلسه از دانشجو انتظار می رود بتواند: <ul style="list-style-type: none"> • انگیزه و انگیزش را تعریف کند. • نیازهای اساسی انسان و نقش آن در شخصیت انسان را بیان کند. • نیازهای بشر بر اساس هرم نیازهای مازلو طبقه بندی کند و نقش هر نیاز را در سلامت روان شرح دهد. 	شناختی عاطفی	پرسش و پاسخ Case presentation نمایش فیلم کارگروهی	ویدئو پروژکتور، اسلاید وایت برد و مژیک	۱۲۰	گوش دادن، مشاهده، سوال پرسیدن، پاسخ به سوالات، مطالعه در مورد موضوع ارایه مشارکتی براساس روش انتخابی اعضای گروه ها	ارزشیابی اثربخشی با رویکرد کتبی و شفاهی	۱	۰/۵
۷	خودپنداره	پس از پایان جلسه از دانشجو انتظار می رود بتواند: <ul style="list-style-type: none"> • مفهوم از خود را تعریف کند. • حیطه های تشکیل دهنده درک از خود را بیان کند . • عوامل موثر در تشکیل مفهوم از خود را مورد نقد و بررسی قرار دهد . • مفهوم از خود را در ارتباط با مددجو بکاربندد. 	شناختی، عاطفی	سخنرانی تعاملی، پرسش و پاسخ Case presentation	ویدئو پروژکتور، اسلاید وایت برد و مژیک	۱۲۰ دقیقه	گوش دادن، مشاهده، سوال پرسیدن، پاسخ به سوالات، مطالعه در مورد موضوع ارایه مشارکتی براساس روش انتخابی اعضای گروه ها	ارزشیابی اثربخشی با رویکرد کتبی (فرم ارزشیابی) و شفاهی	۲	۰/۵
۸	استرس	پس از پایان جلسه از دانشجو انتظار می رود بتواند: <ul style="list-style-type: none"> • استرس را تعریف کرده و انواع آن را مشخص کند • عوامل مهم در درک استرس را بیان کند • مراحل استرس و سندرم عمومی سازگاری را توضیح دهد . • مدیریت استرس را بیان کند و در مورد یک 	شناختی، عاطفی، روانی- حرکتی	سخنرانی تعاملی، پرسش و پاسخ Case presentation فیلم	ویدئو پروژکتور، اسلاید وایت برد و مژیک	۱۲۰ دقیقه	گوش دادن، مشاهده، سوال پرسیدن	ارزشیابی اثربخشی با رویکرد کتبی (فرم ارزشیابی) و شفاهی	۱	۰/۵

شماره جلسه	اهداف میانی (رئوس مطالب)	اهداف ویژه (بر اساس سه حیطه اهداف آموزشی : شناختی، عاطفی، روان حرکتی)	طبقه هر حیطه	روش یاددهی* یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	تکالیف دانشجو	نحوه* ارزشیابی	بودجه بندی سوالات	
									تعداد سوال	نمره
		مددجو انجام دهد								
۹	استرس	پس از پایان جلسه از دانشجو انتظار می‌رود بتواند: <ul style="list-style-type: none"> • مکانیسم های مدارایی و دفاعی را توضیح دهد. • مداخلات پرستاری موثر در کاهش استرس را شرح دهد. 	شناختی، عاطفی، روانی- حرکتی	سخنرانی تعاملی، پرسش و پاسخ Case presentation فیلم	ویدئو پروژکتور، اسلاید وایت برد و مازیک	۱۲۰ دقیقه	گوش دادن، مشاهده، سوال پرسیدن	ارزشیابی اثربخشی با رویکرد کتبی (فرم ارزشیابی) و شفاهی	۶	۱
۱۰	بحران	پس از پایان جلسه از دانشجو انتظار می‌رود بتواند: <ul style="list-style-type: none"> • بحران را تعریف کرده و انواع آن را توضیح دهد. • مراحل بحران را مشخص کند . • مداخلات در بحران را توضیح دهد، بهترین مداخله را برای بحران انتخاب نماید و در مورد یک مددجو انجام دهد. 	شناختی، عاطفی، روانی- حرکتی	سخنرانی تعاملی، پرسش و پاسخ Case presentation	ویدئو پروژکتور، اسلاید وایت برد و مازیک	۱۲۰ دقیقه	گوش دادن، مشاهده، سوال پرسیدن، آرایه مشارکتی براساس روش انتخابی اعضای گروه ها	ارزشیابی اثربخشی با رویکرد کتبی (فرم ارزشیابی) و شفاهی	۲	۰/۵
۱۱	ارتباط و ارتباط درمانی	پس از پایان جلسه از دانشجو انتظار می‌رود بتواند: <ul style="list-style-type: none"> • ارتباط و ارتباط درمانی را تعریف کند. • عوامل موثر در یک ارتباط را بیان کند . • موانع ارتباط را تشخیص دهد. 	شناختی، عاطفی، روانی- حرکتی	سخنرانی تعاملی، پرسش و پاسخ Case presentation فیلم	ویدئو پروژکتور، اسلاید وایت برد و مازیک	۱۲۰ دقیقه	گوش دادن، مشاهده، سوال پرسیدن	ارزشیابی اثربخشی با رویکرد کتبی (فرم ارزشیابی) و شفاهی	۲	۰/۵
۱۲	ارتباط و ارتباط درمانی	پس از پایان جلسه از دانشجو انتظار می‌رود بتواند: <ul style="list-style-type: none"> • ارتباط درمانی را تعریف کند. • عوامل موثر در یک ارتباط درمانی را بیان کند . • موانع ارتباط درمانی را تشخیص دهد. • مراحل یک ارتباط درمانی را بیان نماید • اصول مصاحبه بالینی را توضیح دهد و از طریق فعالیت گروهی با یک مددجو مصاحبه 	شناختی، عاطفی، روانی- حرکتی	سخنرانی تعاملی، پرسش و پاسخ Case presentation فیلم	ویدئو پروژکتور، اسلاید وایت برد و مازیک	۱۲۰ دقیقه	گوش دادن، مشاهده، سوال پرسیدن	ارزشیابی اثربخشی با رویکرد کتبی (فرم ارزشیابی) و شفاهی	۴	۱

شماره جلسه	اهداف میانی (رئوس مطالب)	اهداف ویژه (بر اساس سه حیطه اهداف آموزشی : شناختی، عاطفی، روان حرکتی)	طبقه هر حیطه	روش یاددهی* یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	تکالیف دانشجو	نحوه* ارزشیابی	بودجه بندی سوالات	
									تعداد سوال	نمره
		انجام دهد								
۱۳	نشانه شناسی در اختلالات روان	پس از پایان جلسه از دانشجو انتظار می‌رود بتواند: <ul style="list-style-type: none"> • کلیات نشانه شناسی اختلالات روانی را ذکر کند. • آشفتگی های فرم و جریان تفکر را بیان کند و بتواند تشخیص دهد. • آشفتگی های محتوی تفکر را شرح دهد و بتواند تشخیص دهد. 	شناختی، عاطفی، روانی- حرکتی	سخنرانی تعاملی، پرسش و پاسخ Case presentation فیلم	ویدئو پروژکتور، اسلاید وایت برد و مژیک	۱۲۰ دقیقه	گوش دادن، مشاهده، سوال پرسیدن	ارزشیابی اثربخشی با رویکرد کتبی (فرم ارزشیابی) و شفاهی	۴	۱/۵
۱۴	نشانه شناسی در اختلالات روان	پس از پایان جلسه از دانشجو انتظار می‌رود بتواند: <ul style="list-style-type: none"> • آشفتگی های ادراک را شرح دهد و بتواند تشخیص دهد. • انواع آشفتگی های هیجان را توضیح دهد. • 	شناختی، عاطفی، روانی- حرکتی	سخنرانی تعاملی، پرسش و پاسخ Case presentation فیلم	ویدئو پروژکتور، اسلاید وایت برد و مژیک	۱۲۰ دقیقه	گوش دادن، مشاهده، سوال پرسیدن	ارزشیابی اثربخشی با رویکرد کتبی (فرم ارزشیابی) و شفاهی	۶	۲
۱۵	نشانه شناسی در اختلالات روان	پس از پایان جلسه از دانشجو انتظار می‌رود بتواند: <ul style="list-style-type: none"> • آشفتگی های حرکتی را شرح دهد و بتواند تشخیص دهد. • انواع آشفتگی های حافظه را توضیح دهد • انواع آشفتگی های مربوط به هوشیاری را توضیح دهد. 	شناختی، عاطفی، روانی- حرکتی	سخنرانی تعاملی، پرسش و پاسخ Case presentation فیلم	ویدئو پروژکتور، اسلاید وایت برد و مژیک	۱۲۰ دقیقه	گوش دادن، مشاهده، سوال پرسیدن	ارزشیابی اثربخشی با رویکرد کتبی (فرم ارزشیابی) و شفاهی	۴	۱
۱۶	فرآیند پرستاری در بیماران مبتلا به اختلالات روانی	پس از پایان جلسه از دانشجو انتظار می‌رود بتواند: <ul style="list-style-type: none"> • فرایند پرستاری را در مراقبت از بیمار مبتلا به اختلالات روانی، بکار بندد. • سلامت روانی (گرفتن تاریخچه، بررسی وضعیت روانی، امتحان فیزیکی و عصبی، ارزیابی سایکومتریک) را ارائه دهد. • تشخیص ها و تشخیص های افتراقی را تدوین کند . 	شناختی، عاطفی، روانی- حرکتی	سخنرانی تعاملی، پرسش و پاسخ Case presentation فیلم	ویدئو پروژکتور، اسلاید وایت برد و مژیک	۱۲۰ دقیقه	گوش دادن، مشاهده، سوال پرسیدن، ارائه مشارکتی براساس روش انتخابی اعضای گروه ها	ارزشیابی اثربخشی با رویکرد کتبی (فرم ارزشیابی) و شفاهی		۰/۵

شماره جلسه	اهداف میانی (رئوس مطالب)	اهداف ویژه (بر اساس سه حیطه اهداف آموزشی: شناختی، عاطفی، روان حرکتی)	طبقه هر حیطه	روش یاددهی* یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	تکالیف دانشجو	نحوه** ارزشیابی	بودجه بندی سوالات	
									تعداد سوال	نمره
		<ul style="list-style-type: none"> • برنامه ریزی و اجرای مراقبت های پرستاری را ارائه دهد • بر اساس مراقبت مبتنی بر مشکل، موارد مربوط به بیمار را تدوین نماید 								

نحوه ارزشیابی دانشجو:

- ✚ حضور منظم در هر کلاس < ۵ درصد نمره (۱ نمره)
- ✚ پرسش و پاسخ کلاسی و شرکت فعال در بحث های گروهی < ۵ درصد نمره (۱ نمره)
- ✚ ارائه به موقع تکالیف < ۱۰ درصد نمره (۲ نمره)
- ✚ امتحان میان ترم < ۲۰ درصد نمره (۴ نمره)
- ✚ امتحان پایان ترم < ۶۰ درصد نمره (۱۲ نمره)

فهرست منابع:

- ۱- کوشان، محسن، واقعی، سعید (۱۳۹۳)، روان پرستاری بهداشت روان ۱، انتشارات اندیشه رفیع.
- ۲- گنجی، حمزه. بهداشت روانی. نشر ارسباران.

۳- اسدی نوقابی، احمد علی؛ امیدی، شیدا؛ حاجی آقا جانی، سعید (۱۳۸۴)، روانپرستاری بهداشت روان ۱، انتشارات کامران.